

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Десислава Георгиева Стоилова
катедра „Финанси и отчетност”, Стопански факултет,
ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград

член на научно жури за публична защита на дисертационен труд
за присъждане на образователна и научна степен „доктор”
по професионално направление 3.8. Икономика,
научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка”
съгласно Заповед № 1278/31.05.2017 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски”

*Относно: дисертационен труд на **Виктор Михайлов Динев**, редовен докторант
в катедра „Финанси и отчетност” при Стопански факултет на ЮЗУ „Неофит
Рилски” на тема: „**Дълговата криза в еврозоната: причини, последици и
отражение върху икономиките на новите страни-членки**”*

I. Обобщени данни за дисертационния труд и образователната дейност на докторанта

Виктор Михайлов Динев е роден в гр. София през 1987 г. Висшето си образование в ОКС „Бакалавър“ по специалност „Счетоводство и контрол“ и ОКС „Магистър“ по специалност „Финанси“ е придобил в Стопански факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ –

Благоевград, висшето си образование в ОКС „Магистър“ по специалност „Право“ е придобил в Правно-исторически факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград. През 2014 г. е зачислен като редовен докторант в катедра „Финанси и отчетност“ на Стопански факултет при ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград.

Разработеният от докторанта дисертационен труд на тема „Дълговата криза в еврозоната: причини, последици и отражение върху икономиките на новите страни-членки“ е с общ обем от 199 страници, структурирани в увод, изложение в три глави, заключение, списък с използваните литературни източници и приложения. При написването на разработката са използвани 236 източника, от които 81 на български език и 155 на английски език. В основния текст са включени 37 таблици и 5 фигури. Приложенията включват две таблици, представящи основните резултати от научното изследване.

В структурно отношение разработката създава предпоставки за постигане на поставените цел и задачи на научното изследване. Обектът и предметът на изследването са формулирани ясно и конкретно. Защитаваната в дисертационния труд теза доказва, че политиката, основана на експортно ориентиран растеж и привличане на преки чуждестранни инвестиции, е подходяща за новите страни членки на Европейския съюз, независимо от рисковете от негативно влияние на екзогенни икономически шокове като дълговата криза в еврозоната.

Методологията на изследването включва индукция, дедукция, дескриптивен и сравнителен анализ, регресионен и коинтеграционен анализ. Резултатите от научното изследване са представени ясно и логично. Коректно са формулирани ограниченията на изследването.

Публикационната активност на докторанта обхваща пет статии и три доклада, публикувани в сборници от научни конференции (два от докладите са под печат). Всички публикации са самостоятелни и са по темата на дисертационния труд.

II. Оценка на научните и практически резултати и приноси на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд на тема „Дълговата криза в еврозоната: причини, последици и отражение върху икономиките на новите страни-членки“ съдържа

редица резултати с характер на приноси, които обогатяват икономическата теория и практика в областта на международните финанси, макроикономиката и европейската икономическа интеграция.

Някои от основните приносни моменти в дисертационния труд могат да бъдат обобщени както следва:

1. На базата на анализ на динамиката на основни макроикономически показатели в периода 2004-2015 г. е установено, че сред страните членки на Европейския съюз са налице макроикономически дисбаланси и дивергенция през предкризисния период, а забавената реакция на европейските институции удължава дълговата криза в Евроразоната. Вследствие на световната финансова и икономическа криза в голяма част от страните членки на Европейския съюз държавният дълг достига критични размери, като се констатира трудности при финансирането, банкови кризи, ръст на безработицата и свиване на съвкупното търсене, което довежда до реална дивергенция в кризисния период между страните в Европейския съюз.

2. С цел установяване влиянието на дълговата криза в еврозоната върху икономиките на новите страни членки на Европейския съюз и България в дългосрочен аспект е оценена еластичността на износа и вноса на база на модела на несъвършени заместители на Голдщайн и Кхан (1985 г.) чрез емпиричен анализ на панелни данни за новите страни членки на Европейския съюз за периода 2004-2015 г. и на времеви редове за България за периода от първото тримесечие на 2001 г. до третото тримесечие на 2015 г. Сравнени са резултатите от две извадки от данни – частична (предкризисна, която обхваща периода до второто тримесечие на 2010 г.) и пълна извадка. Резултатите показват, че равновесният дългосрочен растеж, изчислен по закона на Търлоул, както за новите страни членки на Европейския съюз като група, така и за България е по-висок за предкризисния период, отколкото за целия изследван период.

3. Приложени са три подхода за обосновка на необходимостта от въвеждане на еврото от новите страни членки на Европейския съюз, включително и България. Първо, чрез емпиричен анализ на панелни данни за новите страни членки на Европейския съюз за периода 2004-2015 г. е оценена статистическата значимост на използването на плаващ валутнокурсен режим в дългосрочен аспект на база на модела на несъвършени заместители на Голдщайн и Кхан. Второ, чрез емпиричен анализ на панелни данни за новите страни членки на Европейския съюз за периода 2004-2015 г. и на времеви редове за България за периода от първото тримесечие на 2001 г. до третото тримесечие на 2015 г. е оценена еластичността на износа на новите страни членки на Европейския съюз и

България на база на модела на несъвършени заместители на Голдщайн и Кхан. Трето, изследвано е изпълнението на Маастрихтските конвергентни критерии от новите страни членки на Европейския съюз, включително и България, за периода 2004-2015 г.

В резултат на проведените изследвания авторът достига до извода, че влиянието на плаващия валутнокурсен режим върху икономиките на новите страни членки на Европейския съюз е слабо в дългосрочен аспект. Ето защо ролята на плаващия валутен курс като абсорбатор на външни шокове и инструмент на макроикономическото управление в дългосрочен период е незначителна, което предполага, че отказът от автономна валутнокурсва политика няма да създаде проблеми на новите страни членки на Европейския съюз. Установена е висока доходна еластичност на износа на новите страни членки на Европейския съюз и на България към брутния вътрешен продукт на еврозоната, което доказва ефективността от членството им в паричния съюз. Авторът посочва, че след началото на дълговата криза в Еврозоната е налице номинално конвергиране в Европейския съюз, което прави възможно изпълнението на Маастрихтските конвергентни критерии от новите страни членки на Европейския съюз, включително и България, и улеснява тяхното присъединяване към Валутнокурсен механизъм 2 (ERM II) и еврозоната.

III. Критични бележки, въпроси и препоръки

В представения дисертационен труд не се забелязват съществени пропуски и слабости, които да поставят под въпрос качеството на разработката.

Имам следните въпроси, по които докторантът би могъл да вземе отношение в процеса на защита на дисертационния труд:

- 1) Като извод от направеното иконометрично изследване за България препоръчвате активна политика по отношение на специализацията на страната в международната търговия. В кои по-конкретно отрасли и дейности виждате възможност за специализация на България с цел извличане на конкурентни предимства в международната търговия?
- 2) С какви аргументи подкрепяте отправената препоръка към българската държава да кандидатства за членство в еврозоната при запазване на паричния съвет?

IV. Заключение

В заключение трябва да се посочи, че докторант Виктор Михайлов Динев работи старателно и добросъвестно по време на обучението си в редовна докторантура. Разработеният дисертационен труд на тема „Дълговата криза в еврозоната: причини, последици и отражение върху икономиките на новите страни-членки” е с добро качество и показва, че докторантът притежава теоретични знания по специалност финанси, парично обръщение, кредит и застраховка, както и способности за самостоятелни научни изследвания.

С оглед на горепосоченото препоръчвам на уважаемото научно жури да присъди на Виктор Михайлов Динев образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“.

02 юли 2017 г.

Член на научно жури:

(доц. д-р Десислава Стоилова)